

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและการพัฒนา
ของชุมชนชนบท

ชื่อผู้เขียน นายประมาธ ตันเทือก

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนแดง ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตุลิต ดวงสา กรรมการ

อาจารย์วิสุทธิ์ วานิช กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในงานการศึกษาและการพัฒนาของชุมชนชนบท การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระหว่าง
ชาวบ้าน นักวิจัยและนักพัฒนา การเข้าถึงข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลจาก
การทดลองดังกล่าวนำมา แยกแยะ ตีความ และสังเคราะห์ แบบแผนการเรียนรู้จากการมีส่วนร่วม แล้ว
นำเสนอโดยวิธีการบรรยายและอธิบาย

ผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมในกลุ่มแกนกลาง ตั้งแต่ขั้นตอนคิดค้นปัญหา และจัดลำดับความ
สำคัญของปัญหา พร้อมทั้งขยายแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาไปยังชาวบ้านในชุมชน โดยกลุ่มกิจกรรมจะมี
โครงสร้างขนาดใหญ่ หรือเล็กในขั้นตอนการวางแผนดำเนินการ กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการ
ของชาวบ้าน จะมีสมาชิกจำนวนมาก ในขณะที่กิจกรรมที่ชาวบ้านยังไม่แน่ใจ ในวิธีการดำเนินการ
แก้ไขปัญหา จำนวนสมาชิกจะน้อย และชาวบ้านที่อยู่วงรอบนอกจะเพิ่มขึ้น หรือสมาชิกกลุ่มจะลดลง

ภายหลังจากที่มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ภายในชุมชน แรงผลักดันด้านบุคคล โครงสร้างของกลุ่ม ความถี่และระยะเวลาที่มีสัมพันธ์ของกลุ่ม

แบบแผนการเรียนรู้ จากการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมด้านการศึกษาและการพัฒนาของชุมชน เป็นการเรียนรู้ในรูปแบบของการประชุม ซึ่งมีทั้งการประชุมอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นการทางการเรียนรู้ในรูปแบบของการศึกษาอย่างเป็นทางการ มีการกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาในการศึกษา การเรียนรู้ ในรูปแบบของการทัศนศึกษาเยี่ยมชม เพื่อนำมาสรุปเปรียบเทียบหาแนวทางดำเนินกิจกรรม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Participatory Processes in the Educational and
Developmental Activities of Rural Communities

Author Mr.Praman Tuntikul

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Assist.Prof.Yongyuth Plianpadung Chairman

Assist.Prof.Dusit Duongsa Member

Lecturer Visut Vanich Member

Abstract

The objective of this research was to study the participatory processes in the educational and developmental activities of rural communities. It was a participatory action research involving the community people, the researcher, and a community development worker. Participatory rural appraisal (PRA) techniques were used. Data was categorized, analyzed, interpreted, and presented in a descriptive and explanatory manner.

Research findings showed that the core group of community people participated actively from the very first stages of problem identification and prioritization, to dissemination of problem-solving concepts and methods to other community members. Structurally, activity

groups might be large or small during the planning stage. For activities responding to the villagers' needs, there would be a large number of group members. If, on the other hand, the villagers were not sure about the selected methods of solving problems, there would be only a small number of group members, whereas the number of "peripheral" people would be larger. However, the number of group members would decrease after the activity evaluation. Factors affecting villagers' participation included the environment, community relations, personal motivation, group relations.

Patterns of learning emerging from the participation in educational and developmental activities in the community indicated

- 1) learning through meetings including formal and informal meetings;
- 2) learning through formal educational activities with clearly-defined goals and contents; and
- 3) learning through study visits which included comparing different ways of conducting activities.